

L'esport a la biblioteca

L'esport també pot inspirar poesia

Ramon Balius i Juli

L'esport pot inspirar poesia, fins i tot quan el poeta no en sap res d'esport, ni l'interessa saber-ho i àdhuc és enemic declarat de les activitats lúdiques. Aquest és el cas del poema **Enganyifa** original de **Joan Brossa**, inclòs en el llibre **Calcomanies** (1972), publicat per **Alta Fulla** el 1985 dins la sèrie **Els entra-i-surts del poeta**, 3, el qual és una dura crítica del futbol i dels seus elements fonamentals. **Joan Brossa i Cuervo** (Barcelona, 1919-1998), poeta i dramaturg autodidacta, va ser sempre essencialment un home fidel al catalanisme i a les avantguardes. Autor de més de tres-centes obres de teatre, molt poques de les quals han estat estrenades. Havia conreat la poesia, publicada en moltíssims llibres, la poesia escènica, la poesia visual i els poemes objecte. Entre aquests últims es troben alguns poemes transitables, com el destinat al parc del Velòdrom d'Horta.

Brossa va ser amic de **Vicens Foix**, **Joan Prats** i **Joao Cabral de Melo**, que

l'endinsaren en el terreny de la poesia, de **Joan Miró**, **Antoni Tàpies**, **Moisès Villèlia** i d'altres artistes plàstics, amb alguns dels quals va participar en la fundació de la revista d'avantguarda **Dau al set**, l'any 1948. Col·laborà en diferents llibres de bibliòfil amb **Chillida**, **Niebla**, **Amat**, **Perejaume** i els esmentats **Miró**, **Tàpies** i **Villèlia**. Gran afeccionat al cinema, va escriure guions cinematogràfics i en els últims temps era assidu assistent a les sessions de tarda de la Filmoteca.

La Galeria Miguel Marcos de Barcelona, preparava una exposició per commemorar els vuitanta anys de **Brossa**, però la seva sobtada mort a les darreries de 1998, convertí en pòstuma la mostra projectada. Element central de l'exposició titulada **Brossa sempre!**, inaugurada pel febrer d'enguany, era una instal·lació anomenada **Enganyifa**, igual que el poema esmentat que reproduïm més avall. El muntatge estava format per prop de 50

pilotes de futbol reglamentàries, tirades pel terra d'una àmplia sala de parets blanques, dues de les quals -les més principals- estaven ocupades per una munió de quadres de diferents mides, que representaven potes de cavalls. Totes les teles eren d'estil realista i havien estat realitzades per alumnes d'escoles d'art i per alguns pintors professionals. **Brossa** en aquesta obra efectua, per una banda, una crítica aferrissada del paper excessiu del món del futbol en l'actual societat, substituint les cames dels jugadors per potes de cavall i, per altra, aprofita l'avinentsa per atacar l'art figuratiu d'avui. No té res d'estranyar aquesta animadversió cap el futbol, sobre el qual no és la primera vegada que satiritza i al

que va dedicar, l'any 1986, dos poemes objecte: **Futbol** (una pilota desinflada amb un xumet) i **País** (poema estructurat a base d'una pilota reglamentària que té clavada una pinta de "manola" andalusa). En l'obra **Brossa x Brossa**, recentment presentada per Lluís Permanyer, el poeta confessa: "Algunes de les meves fòbies conegudes són l'Opus, el Vaticà i el clero, els Jocs Olímpics i els microfonistes. Les meves filies conegudes són Keaton, el cinema, Dreyer, els germans Marx, sobretot Harpo, i la màgia. Per damunt de tots ells, però, Wagner i Frègoli, en el benentès que tenen categories diferents: el primer és un oli i l'altre, una aquarel·la". No hi ha dubte que dins el concepte

olímpic s'hi troba el futbol i tot el seu embolcall multitudinari, inaguantable i irresistible per a una persona com Brossa, el qual, segons paraules de Miguel Marcos, era "l'últim home lliure de Catalunya".

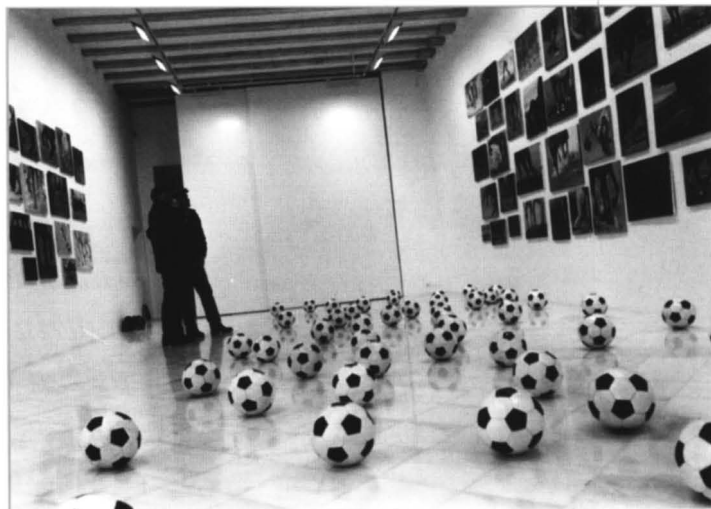

Figura 1. Enganyifa.

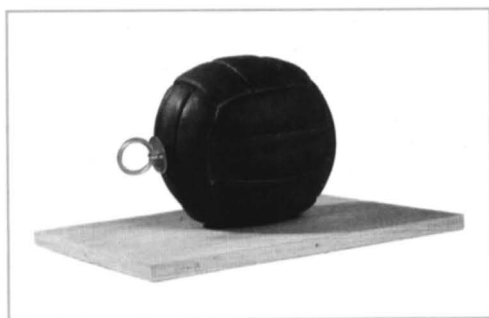

Figura 2. Futbol.

ENGANYIFA

Què significa tot aquest desvari?
Enrenou, corregudes, salts, crits, empenes,
càrreges, topades, cops de peu a la canyella,
travetes i caigudes només pel propòsit limitat
de fer passar una bola esfèrica de goma
entre tres pals que aguanten una xarxa!

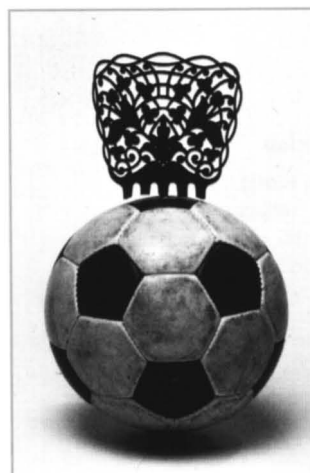

Figura 3. País.

ENGAÑO

¿Qué significa tanto disparate?
bullicio, carreras, saltos, gritos, empujones,
cargas, choques, patadas en la espinilla,
zancadillas y caídas solamente por el propósito limitado
de hacer pasar una bola esférica de goma
entre tres palos que aguantan una red!